

ПРОТОКОЛ

№ 1276

гр. Сливен, 10.10.2023 г.

РАЙОНЕН СЪД – СЛИВЕН, I СЪСТАВ, в публично заседание на десети октомври през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Живка К. Желязкова - Спирова

при участието на секретаря Албена Г. Василева
Сложи за разглеждане докладваното от Живка К. Желязкова - Спирова
Гражданско дело № 20232230101262 по описа за 2023 година.
На именното повикване в 11:25 часа се явиха:

Ищцата С. И. Ж., редовно призована не се явява и не се представлява.

Ответното дружество „Вива кредит“ ООД, редовно призовано не изпраща представител или пълномощник.

По делото е постъпило писмено становище с вх. № 19470/04.08.2023 г. от пълномощника на ищцата, с което поддържа депозираната искова молба и приложенията към нея. Оспорва депозирания отговор. Няма възражения по доклада на съда, моли да се приеме. Представя списък за разноски по чл. 80 от ГПК и договор за правна защита и съдействие.

На осн. чл. 214 от ГПК прави увеличение на предявените осъдителни иски, като от 20 лв. ги увеличава на 1232.45 лв., от които неустойка в размер на 288.95 лв. и такса за експресно разглеждане на документи в размер на 943.50 лв., недължимо платени по недействителна клауза за неустойка и такса експресно разглеждане по договор за паричен заем № 5705616, ведно със законната лихва от датата на депозиране на исковата молба до окончателното изплащане на сумата. Молят да се приеме и удостоверение от НОИ за получени от ищцата обезщетения в размер на 710 лв. на месец, които доказват, че същата не е работила и е в майчинство. Представя и два акта за раждане на двете ѝ деца.

По съществото на спора, моли съда да уважи изцяло предявените искиви претенции, както и да осъди ответната страна да ѝ заплати и направените в настоящото дело разноски. Прави подробни съображения за нищожността на процесните клаузи от Договор за паричен заем.

Сочи практика на ВКС, подробно описана в становището, досежно присъждане на възнаграждение за оказана безплатна помощ и съдействие в полза на адвокат, регистриран по ЗДДС и дължимо възнаграждение, съгласно чл. 38, ал. 2 от ЗАДВ във вр. с параграф 2а от ДР на Наредба № 1 от 09.07.2024 г.

Съдът счита, че няма процесуални пречки за даване ход на делото, поради което и на осн. чл. 142 от ГПК

О П Р Е Д Е Л И:

ДАВА ХОД на делото и пристъпва към изясняване на фактическа страна.

Съдът на основание чл. 146, ал. 1 от ГПК **ИЗВЪРШВА** доклад на делото.

Производството е образувано въз основа на депозирана искова молба от физическо лице срещу ответното дружество за заплащане на неустойка в размер на 10 лв. и такса за експресно разглеждане на документи в размер на 10 лв. или общо за 20 лв., недължимо платена по недействителна клауза неустойка и такса експресно разглеждане по договор за паричен заем № 5705616 - 03.06.2021 г., ведно със законната лихва, считано от датата на депозиране на исковата молба до окончателното изплащане на сумата.

Сочат, че съгласно чл.1, ал.3 от договор за паричен заем № 5705616 - 03.06.2021 г. ищцата трябва да заплати такса за експресно разглеждане на документи за отпускане на паричен заем в размер на 943.50 лева, а е получила сума в размер на 1500.00 лева, платима на 30 вноски.

Освен това в чл.5, ал. 2 от договор за паричен заем № 5705616 - 03.06.2021 г. е предвидено и заплащането на неустойка в размер на 628.80 лева. Ищцата твърди, че е погасила предсрочно договор за паричен заем № 5705616 - 03.06.2021 г.

Изтъква, че клаузата съдържаща се в чл.1, ал.3 и чл.5 ал.2 от договор за паричен заем са нищожни на основание чл. 26, ал. 1 от ЗЗД и поради това, че са сключени при неспазване на нормите на чл. 10а, чл.11, чл.19, ал.4 от

ЗПК във вр. с чл. 22, както и по чл. 143, ал.1 от ЗЗП, като излага съображения:

В правната доктрина и съдебна практика безспорно се приема, че накърняването на добрите нрави по смисъла на чл.26, ал.1, предл.3- то от ЗЗД е налице именно, когато се нарушава правен принцип, който е изрично формулиран или пък изведен чрез създаването на конкретни други разпоредби. В този смисъл е практика на ВКС/Решение №4/2009 г. по т.д. № 395/2008 г., Решение №1270/2009 г. по гр.д.№5093/2007г., определение №877 по т.д.№ 662/2012 г. и др/. Такъв основен принцип е добросъвестността в гражданските и търговски взаимоотношения, а целта на неговото спазване, както и на принципа на справедливостта, е да се предотврати несправедливото облагодетелстване на едната страна за сметка на другата. Тъй като става дума за търговска сделка, нормата от ТЗ, чрез която е прокаран този принцип е чл.289 от ТЗ, но общите правила на ЗЗД също намират приложение - чл.8, ал.3 и чл.9 от ЗЗД. Според задължителната практика на ВКС преценката дали е нарушен някой от посочените основни правни принципи се прави от съда във всеки конкретен случай, за да се даде отговор на въпроса дали уговореното от страните води до накърняване на добрите нрави по смисъла на чл.26, ал.1, предл.3 от ЗЗД.

Поради накърняването на принципа на „добри нрави" по смисъла на чл. 26, ал.1, пр. 3 от ЗЗД се достига до значителна не еквивалентност на насрещните престации по договорното съглашение, до злоупоставяне на интересите на ищеца с цел извличане на собствена изгода на кредитора.

В тази връзка предвидените клаузи на чл.1 ал.3 и чл.5 ал.2 от договор за паричен заем № 5705616 - 03.06.2021 г. спрямо който се дължат сумите в размер на 1572.30 лева са изцяло уговорени в противоречие с принципа на добрите нрави и принципа на справедливостта. Така предвидената сума от 1572.30 лева е прекомерна и в размер на почти сумата на отпуснатия кредит, като чрез заплащане на сумите по чл. 1 ал.3 и чл.5 ал.2 от Договора, последният се оскъпява двойно. Всичко това води до една значителна не еквивалентност на насрещните престации по договорното съглашение, до злоупоставяне на интересите на подзащитната ми е цел извличане на собствена изгода на кредитора.

На следващо място, възможността за събиране от потребителя на такси и комисионни за допълнителни услуги, свързани с договора, е регламентирана в разпоредбата на чл.10а, ал.1 ЗПК (нов - ДВ, бл.35 от 2014 г., в сила от 23.07.2014 г.). Законът не допуска кредиторът да изисква заплащането на такси и комисионни за действия, свързани с усвояване и управление на кредита - чл.10а, ал.2 ЗПК. Допълнителната услуга по чл.1 ал.3 от договора за паричен заем предвиждаща заплащането на „такса за експресно разглеждане на документи“ в размер на 943.50 лева, като чрез същата се води до явно противоречие с чл.10а от ЗПК.

Наред с това съгласно чл. 21, ал. 1 ЗПК всяка клауза в договор за потребителски кредит, имаща за цел или резултат заобикаляне на изискванията на закона, е нищожна. Предвидените клаузи в чл.1 ал.3 и чл.5 ал.2 от ДОГОВОР ЗА ПАРИЧЕН ЗАЕМ № 5705616 - 03.06.2021г са и неравноправни по смисъла на чл. 143, т. 5 ЗЗП, тъй като същите са необосновано високи. В глава четвърта от ЗПК е уредено задължение на кредитора, преди сключване на договор за кредит, да извърши оценка на кредитоспособността на потребителя и при отрицателна оценка да откаже сключването на такъв. В този смисъл е съображение 26 от Преамбюла на Директива 2008/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23.04.2008г. относно договорите за потребителски кредити. По посочения начин се

заобикаля чл. 33, ал. 1 от ЗПК. С процесите клаузи предвиждащи заплащането на „такса за експресно разглеждане на документи“ и „неустойка“ в полза на кредитора се уговаря още едно допълнително възнаграждение в размер на над размера на отпуснатия кредит. По този начин, клаузите предвиждащи заплащането на допълнителни услуги са неравноправни по смисъла на чл. 143, т.5 от ЗЗП, тъй като същите са необосновано високи. Основната цел на така уговорената клаузи е да доведът до неоснователно обогатяване на кредитодателя за сметка на кредитополучателя, до увеличаване на подлежаща на връщане сума допълнително с още % от предоставената главница. В същия смисъл и решение № 511 от 17.04.2018 г. на ОС - Пловдив по в. гр. д. № 324/2018 г. Последователна е и практиката, че неустойка която е уговорена извън присъщите ѝ обезпечителна, обезщетителна и санкционни функции, е нищожна, поради противоречие с добрите нрави: Решение № 107 от 25.06.2010г., на ВКС по т.д. № 818/2009г., II т.о. Решение № 511 от 17.04.2018г., на Окръжен съд Пловдив по в.гр.д. № 324/2018г.

С предвиждането за заплащане на „такса за експресно разглеждане на документи“ и „неустойка“ се заобикаля и разпоредбата на чл.19, ал.4 ЗПК. Безсъмнено събирането на такива разходи е част от дейността по управление на кредита и следва да са включени в годишния процент на разходите. Съгласно чл.19, ал.1 от ЗПК, ГПР по кредита изразява общите разходи по кредита за потребителя, настоящи и бъдещи / лихви, други преки или косвени разходи, комисионни, възнаграждения от всякакъв вид, в т.ч. тези, дължими на посредниците за сключване на договора/, изразени като годишен процент от общия размер на предоставения кредит. Налице е заобикаляне на разпоредбата на чл.19, ал.4 от ЗПК като с уговорките за заплащане на допълнителни разходи по допълнителните услуги се нарушава изискването ГПР да не бъде по-висок от пет пъти размера на законната лихва по просрочени задължения в левове и във валута определена с ПМС №426/2014г. Реално, чрез нарушаване на добрите нрави и чрез заобикаляне на императивната норма на чл.19, ал.4 от ЗПК и при несъблюдаване на основния правен принцип, забраняващ неоснователно обогатяване се калкулира допълнителна печалба към договорената възнаградителна лихва. Поради невключване на уговорките за заплащане на разходи по допълнителни услуги в размера на ГПР, последният не съответства на действително прилагания от кредитора в кредитното правоотношение. Посочването в договора на размер на ГПР, който не е реално прилагания в отношенията между страните представлява заблуждаваща търговска практика по смисъла на чл.68д, ал.1 и ал.2, т.1 от Закона за защита на потребителите. С преюдициално заключение по дело С-453/10 е прието, че използването на заблуждаващи търговски практики, изразяващи се в непосочването в кредитния контракт на действителния размер на ГПР представлява един от елементите, на които може да се основе преценката за неравноправния характер на договорните клаузи по смисъла на чл.143 и сл.ЗЗП. В тази насока е последователната и непротиворечива практика на съдилищата в страната: Решение № 353 от 31.01.2018 г. на РС- Пловдив по гр. д. № 8333/2017 п, Решение № 1445 от 07.06.2019 г. на РС- Бургас по гр. д. № 6370/2018 г., Решение № 373 от 14.11.2018 г. на РС- Габрово по гр. д. № 1114/2018 г., Решение № 1081 от 24.07.2019 г. на РС- Пазарджик по гр. д. № 3618/2018 г., Решение № 1411 от 15.04.2019 г. на РС- Пловдив по гр. д. № 18339/2018 г., Решение № 425 от 04.05.2018 г. на РС- Шумен по гр. д. № 51/2018 г., Решение № 95 от 12.03.2020 г. на ОС- Пазарджик по в.гр. д. № 88/2020 г.

Същевременно - посочването на по - нисък от действителния ГПР,

представлява невярна информация относно общите разходи по кредита и следва да се окачестви като нелоялна и заблуждаваща търговска практика по смисъла на член 6, параграф 1 от Директива 2005/29/ЕО. Това от своя страна означава, че клаузата за неустойка и такса експресно разглеждане са неравноправни по смисъла на член 4, параграф 1 от Директива 93/13/ЕО, /Решение № 1510/13.12.2019 г. по в.гр.д№ 2373/2019 г. наПОС/.

Също така имаме и нарушение на Директива 93/13/ЕО на Съвета от 05.04.1993г. относно неравноправните клаузи в потребителските договори, транспонирана в българското законодателство с § 13 а, т. 9 от ДР на ЗЗП. Съгласно чл. 3 от Директива 93/13/ЕО неравноправни клаузи са договорни клаузи, които не са индивидуално договорени и които въпреки изискванията за добросъвестност създават в ущърб на потребителя значителна неравнопоставеност между правата и задълженията, произтичащи от договора. В Директива 93/13/ЕО е регламентирано, че не се счита за индивидуално уговорена клауза, която е съставена предварително и следователно потребителят не е имал възможност да влияе на нейното съдържание, каквито са клаузите за заплащане на „такса за експресно разглеждане на документи“ и „неустойка“. В тази насока е и практиката на Съда на Европейския съюз- Решение по дело С-618/10, Решение по дело С-415/11, и цитираната в него практика.

На последно място смятам, че компетентен да разгледа настоящия спор, спрямо разпоредбата на чл.113 от ГПК е Районен съд Сливен Доколкото отпуснатия кредит на доверителя ми, като физическо лице, представлява финансова услуга по смисъла на § 13, т.12 от ДР на ЗЗП, доверителката ми има качеството на потребител по смисъла на чл.9 ал.3 от ЗПК, както и по смисъла на § 13,т.1 от ДР на ЗЗП, т.е е приложима разпоредбата на чл.113 от ГПК. В този смисъл са: Определение № 105 от 12.01. 2017 г. на ОС - Варна по в. ч. т. д. № 1594/2016 г., Определение № 242 от 23.10. 2015 г. на ОС - Търговище по в. ч. т. д. № 127/2015 г., Определение от 20.05. 2010 г. на ОС - Търговище по в. ч. гр. д. № 144/2010 г., Определение № 166 от 7.07. 2015 г. на ОС - Търговище по в. ч. т. д. № 81/2015 г., Определение № 123 от 1.06. 2015 г. на ОС - Търговище по в. ч. т. д. № 71/2015 г.

Предвид гореизложеното молят съда да приеме, че клаузата съдържаща се в чл.1 ал.3 от ДОГОВОР ЗА ПАРИЧЕН ЗАЕМ № 5705616 - 03.06.2021г. сключен с „Вива Кредит“ ООД, която предвижда заплащането на такса за експресно разглеждане на документите и клаузата съдържаща се в чл.5, ал.2 от ДОГОВОР ЗА ПАРИЧЕН ЗАЕМ № 5705616 - 03.06.2021г сключен с „Вива Кредит“ ООД, която предвижда заплащането на неустойка са нищожни на основание чл.26, ал.1 ЗЗД, вр. чл. 22, вр. с чл.10а, чл.11, чл. 19 ЗПК., както и по чл. 143, ал.1 от ЗЗП, чиято невалидност моля да бъде прогласена.

Моли на основание чл.55 ал.1 пр.1 от ЗЗД, да осъди „Вива Кредит“ ООД да заплати, сумата в общ размер на 20 лева, представляваща неустойка в размер на 10 лева и такса за експресно разглеждане на документи в размер на 10 лева, или общо 20 лева, недължимо платена по недействителната клауза за неустойка и такса експресно разглеждане по ДОГОВОР ЗА ПАРИЧЕН ЗАЕМ № 5705616 - 03.06.2021г ведно със законната лихва от датата на депозиране на исковата молба в съда, до окончателното изплащане на сумата. Претендира за разноски.

При условията на чл. 131 от ГПК е постъпил отговор на исковата молба, с който не възразяват, относно допустимостта на иска, но излагат подробни възражения по отношение на искането за прогласяване на

нищожност на договорената неустойка, изложени изключително подробно в т.1.1, както и по отношение на искането за прогласяване на нищожност на клаузата за предоставена услуга за експресно разглеждане на документи в т. 1.2. Основният аргумент изпълващ възражението, че в чл. 1 ал. 2 от Договора за паричен заем услугата по експресно разглеждане на документи е за допълнителна услуга и клиентът доброволно е избрал дали да се възползва от нея. Следователно на осн. чл. 19, във вр. с пр. 1 към чл. 19, ал. 2 от ЗПК стойността на същата не следва да се прибавя към изчисляване на ГПР по договора. Излага подробни възражения. Не възражават по направените доказателствени искания и направени доказателства с исковата молба. Представят доказателства, описани в т. 3.1. и 3.2. които молят да бъдат приобщени към доказателствения материал. Правят възражение за прекоморност на съдебно-деловодните разноски, досежно адвокатското възнаграждение.

Постъпило е становище на осн. чл. 214 от ГПК моли за изменение на предявените осъдителни искове, като от 20 лв. иг увеличава на 1232,45 лв., от които неустойка в размер на 288,95 лв. и такса за експресно разглеждане на документи в размер на 943,50., недължимо платена по недействителната клауза за неустойка и такса експресно разглеждане по договор за паричен заем № 5705616, ведно със законната лихва от датата на депозиране на исковата молба в съда до окончателното изплащане на сумата. Представя и удостоверение от НОИ за получените обезщетения от доверителката им в размер на 10 лв. месечно, които доказват, че същата не работи и е в майчинство и 2 бр. акта за раждане на двете деца. Молят да бъдат приложени към делото. Претендират за разноски. Излагат подробни съображения и списък по чл. 80 от ГПК и подробно посочена практика.

По доказателствата, съдът

О П Р Е Д Е Л И:

ПРИЕМА и ПРИЛАГА към делото всички допредставени с исковата молба, с отговора и със становището.

ПРАВНОТО основание на иска чл. 55, ал. 1 от ЗЗД и чл. 26, ал. 1 от ЗЗД.

На осн. чл. 214 от ГПК, съдът

О П Р Е Д Е Л И:

ДОПУСКА изменение на иска на осн. чл. 214 от ГПК от 20 лв. на 1232,45 лв. главница и неустойка от 288,95 лв. на 943,50 лв.

ПРЕДОСТАВЯ възможност на ответната страна да изрази становище по чл. 214 от ГПК.

На осн. чл. 146, ал. 3 от ГПК, съдът

О П Р Е Д Е Л И:

ДАВА ВЪЗМОЖНОСТ на страните да вземат становище по доклада на съда.

Съдът на осн. чл. 146, ал. 4 от ГПК

О П Р Е Д Е Л И:

ПРИЕМА доклада за окончателен.

ОТЛАГА делото и го НАСРОЧВА за 30.11.2023 г. – 13.45 ч., за която дата и час страните да се считат редовно призовани по реда на чл. 56, ал. 2 от ГПК.

Протоколът се изготви в с.з.

Заседанието по делото се закри в 14.30 ч.

Съдия при Районен съд – Сливен: _____

Секретар: _____